

Udsnit af lærerbillede 1864 med N. E. Riis forrest i midten

Latinskolelærer

Niels Edvard og Caroline Riis Jacob A. Riis (1849 - 1914)

Familiegravsted, hvor den mest kendte i familien, sønnen Jacob A. Riis, dog ikke ligger begravet. Han er begravet i Barre, Massachusetts, USA.

Niels Edvard og Caroline Riis

Niels Edvard Riis var af bondeslægt, tredje barn af fire. Da familien så, at han havde boglige evner, blev han sat i den lærde skole i Helsingør, hvor han tog studentereksamen. Han fortsatte til Københavns universitet, hvor han studerede filologi og - som typisk for tidens ubemidlede studenter - boede på Regensen.

Han tog kandidateksamen i 1843. Han beherskede græsk, latin, historie, filosofi samt de herskende europæiske sprog. Han fik først embede ved Roskilde Katedralskole, men flyttede 1846 til Ribe Katedralskole. Her underviste han blandt andet i engelsk, hvilket ikke var særlig hyppigt i datiden.

Han giftede sig i 1844 med Caroline Bethine Lundholm. Ægteparret fik 14 børn, hvoraf kun to blev ældre end 30 år gammel. En af drengene druknede som 9-årig i Ribe Å, mens hovedparten

af de øvrige døde af kvægtuberkulose, som var en meget almindelig sygdom i Ribe på den tid. Ægteparret havde endog overskud til at tage sig af en forældreløs datter af et familiemedlem, Emma Reinsholm. Hun blev som en søster for de andre børn.

Niels Edvard Riis var streng og regelret og ikke på nogen måde imødekommende. Dette var mest synd for ham selv. Han ville egentlig gerne være glad og imødekommende lige som sin kone. Hun var glad og kærlig og var en god beskytter af sine børn. Han blev aldrig nogen succes i sit arbejde. Han ville gerne have været rektor for Ribe katedralskole; men selv om embedet på et tidspunkt blev

Ribe Gamle Katedralskole

ledigt, fik han det ikke. Nok mest på grund af sit væsen.

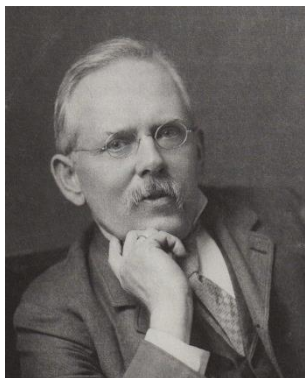
Som lærer ved Ribe Katedralskole havde ægteparret Riis tjenestebolig i den daværende Katedralskole, som lå

over for Domkirken på hjørnet af Skolegade og Grydergade. I dag er bygningen indrettet til boliger. Da Katedralskolen i 1856 flyttede til Puggårdsgade, mistede Riis sin tjenestebolig. I stedet lejede han sig ind i en lejlighed i Sortebrødregade 3, som ejedes af Købmand Quedens. Om Quedens fortælles i øvrigt følgende fornøjelige anekdote: Købmanden inviterede ofte familien Riis til middag, gerne lørdag aften. Når klokken blev henad halv ni, sagde han ofte højt til sin kone. "Når vore gæster er gået, vil jeg lægge mit tøj på den stol dér".

Dette forstod gæsterne godt, så de gik snart!

Jacob A. Riis

Niels Edvard og Caroline Riis' bedst kendte søn er Jacob August Riis. Han er født i den tidligere Katedralskole i 1849. Om ham sagde faderen: "Jacob er det lyseste hoved af alle mine børn".

Desværre var Jacob ikke interesseret i at gå i skole. Allerede den første dag, han skulle møde i Katedralskolen, måtte han slæbes derhen af en tjene-stepige. Han ville ikke i skole, selv om han havde let ved at lære. Han havde let ved at læse og læste umådelig meget, både på dansk og engelsk. I skolen var han konsekvent den dårligste elev i klassen til stor ærgrelse for far Niels Edvard, hvilket betød at de to aldrig fik et godt og fortroligt forhold til hinanden.

be, da han i 1870 var udvandret til Amerika efter en ulykkelige kærlighedshistorie til fabrikant Giørtz plejedatter. Jacob, der på det tidspunkt kun var arbejdsdreng, ansås ikke af den rige fabrikant til at være "fin" nok til datteren – og Elisabeth var i øvrigt heller ikke interesseret.

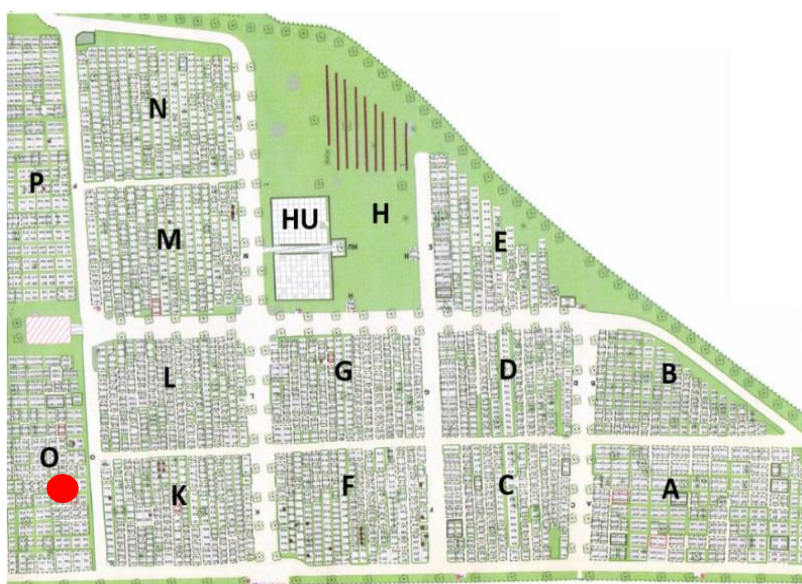
Fra Jacobs værelse i Sortebrødregade kunne han se over til fabrikant Giørtz' villa, det nuværende Kunstmuseum, hvor Elisabeth boede.

Ofte sad Jacob ved vinduet i sit værelse på 1. sal og stirrede over til sin elskedes vinduer.

I sine erindringer skriver han, at han indridsede et langt kærlighedsdigt til hende i ruden. Det må dog være en erindringsforskydning. Ruden findes i dag i Jacob A. Riis' museum. Her står kun "EG" (Elisabeth Giørtz).

Fortalt af Ribe Kirkegårdes Forfortællegruppe

● Her ligger gravstedet

Historien endte dog godt. Elisabeth og Jacob fik til sidst hinanden, og Jacob blev en kendt journalist og fotograf i Amerika, som blotlagde de elendige forhold i New Yorks slumkvarterer. Da han døde i 1914 udtalte tidligere præsident Theodor Roosevelt: "Han var New Yorks nyttigste borger".

mindetavlen over ham på hans fødehjem i den tidligere Katedralskole på Torvet i Ribe

står fejlagtigt, at han var Amerikas nyttigste borger.

Jacob og Elisabeth Riis ligger begravet i Barre, Massachusetts, USA

Ribe har hædret ham ved at opkalde en børnehave og en gade efter ham, lige som man har rejst en buste af ham ved Ribe Å med udsigt over mod Ribe Kunstmuseum.

Og i 2019 indrettede Sydvestjyske Museer et absolut seværdigt museum over ham i familiens lejlighed i Sortebrødregade.

Buste af J. A. Riis ved Ribe Å